

Landdistrikter i udvikling

Beskrivelse af
landdistriktsudviklingen i
Slagelse Kommune
2014-2017

Indhold

Introduktion	3
Overordnet beskrivelse	4
Udviklingsagentuddannelsen	5
Bisserup-Rude-Venslev	6
Havrebjerg-Hejninge-Stillinge	8
Hashøj Nordvest (Hashøjskolens skoledistrikt)	10
Dalmose-Flakkebjerg	12
Sørbyområdet	14
Boeslundeområdet	16
Skælskør Boligselskab og BoligKorsør	18
Tårnborgområdet	19
Agersø	20

Introduktion

Landdistrikter i udvikling

Beskrivelse af landdistriktsudviklingen i Slagelse Kommune i perioden 2014-2017

Med konstitueringsaftalen for 2014-2017 blev der taget skridt til at sætte fokus på udvikling i landdistrikterne:

Vi skal gøre en ekstra indsats for, at landdistrikterne forbliver et attraktivt sted at lade børn vokse op – og senere selv blive seniorer. Det skal man kunne blive med værdighed i Slagelse kommune.

Aftalen udtrykte nogle ønsker til indsatsen:

Vi vil som politikere i dialog med borgerne. På den måde vil vi styrke frivilligheden, og vi vil understøtte borgerdrevne projekter. Vi vil have fokus på bedre rammer for civilsamfundet. Vi vil eksperimentere med, om vi som en del af budgettet kan lade lokalsamfund på land og i by få råderet over en pose penge til udvikling af netop deres lokalområde.

Hvilket førte til nogle konkrete mål for dels de første 100 dage og dels efter seks måneder:

- Projekt Borgerdreven innovation i Hashøj Nordvest igangsat
- Der er igangsat mindst 2 forsøgsprojekter med udgangspunkt i borgernes ideer om udvikling i landdistrikterne
- Forslag til budget 2015-18 om anvendelse af puljer til borgernes disposition (Participatory Budgetting)

Denne beskrivelses formål er at fortælle om indsatsen, herunder hvad der konkret er foregået i de berørte geografiske områder, hvem som har været involveret, og hvad det oplevede udbytte af forløbene har været.

Overordnet beskrivelse

Den første handling var at nedsætte et §17, stk. 4 udvalg omkring borgerdreven innovation under formandskab/ledelse af borgere. Dette udvalg har gennem perioden været aktivt involveret i at fremme indsatser, arrangementer og dialoger omkring lokal udvikling.

Indledningsvis stillede tre områder sig til rådighed, som de første til at arbejde med lokal udvikling – det var områderne Hashøj Nordvest, Stilling-Hejninge-Havrebjerg samt Venslev-Rude-Bisserup.

Forløbene var kendetegnet ved at de, i udgangspunktet, arbejdede ud fra en model for borgerdreven innovation og en mulighed for at bruge borgerstyrede budgetter (også kaldet Borgerne Bestemmer). Der blev fra politisk side afsat 700.000 kr. i 2015 og 500.000 kr. i de efterfølgende år til Borgerne Bestemmer. Formålet med Borgerne Bestemmer har været at skabe en demokratisk proces, hvor borgerne blev involveret i budgetmæssige prioriteringer og beslutninger. Borgerne skulle engageres og opfordres til at tage del i demokratiske beslutningsprocesser til gavn for deres lokalsamfund. Ifølge konceptet blev et lokalområde tildelt 100.000 kr. til gennemførelse af idéer, som borgerne har udarbejdet, og som de har besluttet at gennemføre efter afstemning i området.

Alle tre forløb udfoldede sig meget forskelligt, og det blev hurtigt tydeligt, at når man arbejder med lokal udvikling, så er det nødvendigt at koble sig på de lokale behov og muligheder og tilpasse sig disse. Det er borgerne, der er i front, mens kommunens rolle er at understøtte og hjælpe på vej.

Et af de behov, som opstod undervejs, var muligheden for at kunne formulere og fastholde lokale udviklingsønsker, og dermed opstod begrebet Lokal UdviklingsPlan (LUP).

Herudover blev det også tydeligt, at der var nogle fælles temaer, som optog områderne på tværs og, at der derfor blev informeret bredt om disse. For at skabe en tættere relation til lokalrådene har der derfor været holdt sparringsmøder med lokalrådenes paraplyorganisation "Landliv i Slagelse", som har været med til at fastsætte dagsorden for kvartalsvise dialogmøder med lokalrådene, Landdistrikts-, Teknik- og Ejendomsudvalget samt kommunale medarbejdere. Formålet med dialogmøderne har været at sikre lokalrådene en stemme i forhold til aktuelle indsatser i landdistrikterne, styrke netværksdannelsen lokalrådsmedlemmer imellem samt at give kommunen indsigt i, hvad der rør sig i lokalrådene. I dette regi har man eksempelvis drøftet Bredbåndspuljen og mobiltelefonidækning i landdistrikterne.

Endelig har der været afholdt en årlig konference for landdistrikterne, hvor borgere med interesse for Landdistriktsudvikling har fået inspiration til deres arbejde, og hvor der blev uddelt prisen 'Årets Landdistriktsindsats'.

Til understøttelse af den statslige Bredbåndspulje blev det politisk besluttet at afsætte 574.000 kr. til medfinansiering af ansøgninger fra Slagelse Kommune. Det blev afholdt to informationsmøder, og i 2016 opnåede 5 husstande tilsagn om støtte ud fra en samlet ansørgerpulje på 287 husstande.

Et andet behov var et ønske fra borgerne om at blive klædt på til arbejde med forandringsprocesser, og derfor blev der lavet en udviklingsagentuddannelse.

Undervejs blev det besluttet at afholde et topmøde for civilsamfundet. Dette topmøde har ledt til yderligere to topmøder, indtil nu. Topmøderne har givet anledning til, at der er blevet sat spot på, hvordan det lokale samarbejde får de bedste vilkår, hvilket de involverede borgere sammenfattede til nogle ledetråde, ligesom der er etableret en fælles Facebook-gruppe, for alle som interesserer sig for lokal udvikling i Slagelse Kommune (se facebookgruppen "BrugLedetrådene").

I det efterfølgende bliver der gået tættere på, hvad der konkret er sket i de områder, som har været med, og hvilket udbytte der er kommet ud af det.

Udviklingsagentuddannelsen

Ud fra ønsket om at gøre det mere attraktivt at bo i kommunens landdistrikter iværksatte kommunen et kompetenceudviklingsforløb, som skulle styrke borgernes kompetencer til at skabe udvikling, fællesskab og netværk.

Forløbet blev varetaget af Mona Hvid og Henrik Olsen fra Landliv A/S, som i løbet af 5 workshops i 2014 og 2015 gav 18 deltagere input til, hvordan man arbejder med udviklingsinitiativer i lokalsamfund med fokus på idéudvikling, mobilisering og lokal forankring. Udover deltagelse i de forskellige workshops har deltagerne givet og modtaget sparring fra andre udviklingsagenter i perioden mellem mødedagene.

Kommunen indgik kontrakt med Landliv A/S på 107.500 kr. + moms om uddannelsesforløbet.

Involvering

Der blev stillet krav om, at 2-3 personer tilmeldte sig sammen og arbejdede med en konkret idé til et udviklingsprojekt under forløbet. Forløbet har således bestået af en veksling mellem undervisning, sparring og arbejde med konkrete idéer.

Udbytte/effekt

18 deltagere blev uddannet under forløbet, som sammen har arbejdet med 8 forskellige projekter. Mange af disse projekter har fået stor betydning for lokalområdet, eksempelvis Legeflåden i Skælskør.

Der er udarbejdet en udviklingsagenthåndbog, som samler op på uddannelsesforløbet, og hvor hvert hold bidrager med små fortællinger samt med refleksioner og beskrivelse af deres udfordringer.

12 udviklingsagenter fik diplomer efter uddannelsesforløbet.

Læring

Hvis man vil lave et nyt uddannelsesforløb, er det vigtigt at forventningsafstemme det med deltagerne, så de er klar over, hvad de går ind til i forhold til afsætning af tid, it-kompetencer m.m.

Det er også vigtigt at tilrettelægge forløbet med en vekslen mellem uddannelse og arbejdet med konkrete idéer.

Der har været fokus på *udviklingsagentens rolle* i lokalsamfundet i uddannelsesforløbet, og det er blevet understreget, at en udviklingsagent ikke nødvendigvis skal opfattes som en projektleder, men som en person, der skal sparre og hjælpe andre med at skabe udvikling.

Bisserup-Rude-Venslev

Citat fra Bisserup-Rude-Venslev ved Toni Andersen:

“Vi har lært mest af samarbejdet med kommunerne. Tilgangen er blevet langt nemmere. Også LAG har vi lært meget af, da den begyndte at fungere rigtigt. Det hjalp især med at få landdistrikterne godt med. Jeg har meget ros til overs for Slagelse Kommune”.

I Bisserup-Rude-Venslev er der gennemført Borgerdrevne Innovation og Borgerne Bestemmer. Derudover har udviklingsagenterne været aktive i realiseringen af lokale projekter i Bisserup

Involvering

Borgerdrevne innovation

Der blev startet en proces om borgerdrevne innovation i området Bisserup-Rude-Venslev i sommeren 2014. Områdets lokalråd og arbejdsgrupper blev inviteret, og der blev dannet en projektgruppe med repræsentanter fra hvert område.

Projektgruppen drøftede visioner og idéer for udvikling af det samlede område – og muligheden for at udforme en LUP. Der var ikke fuldstændig opbakning til en LUP, så det blev i stedet besluttet at høste erfaringer med et samarbejde på tværs af de tre områder ved en fælles event, der skulle sættes fokus på områdets ressourcer og herligheder, og involvere flest mulige lokale folk.

Eventen, “Tør du bo på landet”, blev gennemført sommeren 2015 med en bred vifte af aktiviteter for alle målgrupper – men med et særligt ønske om at nå børnefamilierne. Mange lokale var involveret, og der blev arbejdet ihærdigt med synlighed og formidling ud over det lokale og regionale.

Borgerne Bestemmer

I forlængelse af den borgerdrevne innovation blev Borgerne Bestemmer knyttet på i processen. Der blev afholdt to møder, hvor der sidste var et afstemningsmøde. I perioden mellem de to møder havde borgerne mulighed for at opsøge faglig sparring i fagcentrene.

Følgende idéer fik borgernes stemmer:

• Tennisbanen i Bisserup – medfinansiering	40.000 kr.
• BIS'koppen i Bisserup	25.000 kr.
• Kommunikationsplatform til “Tør du bo på landet”
(Facebook-side og trykt markedsføringsmateriale)	35.000 kr.

Udbytte/effekt

BIS'koppen, som fik midler fra Borgerne Bestemmer, blev etableret som bykontor i det gamle menighedshus. Det drives af frivillige og fungerer som socialt samlingssted med blandt andet bogcafé, tilbud om lektiehjælp og mulighed for at låne udstyr fra en grejbank.

Som led i agentudviklingsuddannelsen har udviklingsagenterne været primus motor for etableringen af en tennisbane ved multisportsbanen i Bisserup. Tennisbanen har over 100 medlemmer og er omdrejningspunkt for mange sociale aktiviteter i området.

Der blev etableret en facebookside for området, som nåede rigtig langt ud i kampagne-perioden op til event'en. Det lokale samarbejde og engagement blev omtalt i pressen 4-5 gange med et meget positivt fokus. Facebooksiden er stadig aktiv og supplerer lokalrådenes respektive sider.

Der er etableret et lokalt erhvervsnetværk med en lokal initiativgruppe af fem erhvervsfolk.

Desuden blev der skabt nye gode relationer mellem involverede lokale fra de tre områder – samt en stigende klarhed omkring det centrale fokus på børnefamilierne. Det betyder at der er groet et engagement for at opstarte en proces med en LUP som mål for det lidt større område, som udgøres af skoledistriktet.

Læring

I arbejdet med kommunikation af bosætning i landdistrikterne skal der være fokus på ikke kun det traditionelle med den skønne natur, men også hvordan den praktiske dagligdag former sig, når man bor på landet. Det efterspørges, når man overvejer at flytte fra by til land. Desuden er det vigtigt at stille meget skarpt på en afgrænset målgruppe i sin kommunikation.

Havrebjerg-Hejninge-Stillinge

Citat fra Havrebjerg-Hejninge-Stillinge ved Lars Schou Pedersen:

"Vi ved, hvor vi skal henvende os, og selvom at administrationen ikke umiddelbart har løsningen ved hånden, er de gode til at hjælpe os med at finde den, eller finde den person der kan hjælpe os med at finde den".

"Vi har fået skabt bedre dialog (herude) til at realisere vores projekter".

I Havrebjerg-Hejninge-Stillinge er der gennemført borgerdrevne innovation og borgerstyrede budgetter.

Involvering

Borgerdrevne Innovation

Der blev i april 2014 nedsat en arbejdsgruppe med repræsentanter fra Stillinge Idrætsforening, Hejninge-Stillinge Lokalråd samt Havrebjerg Sogneforening. Lokalrådene var udgangspunktet for den lokale forankring af projektet. De to deltagende lokalråd havde ikke tradition for at samarbejde på tværs af de gamle sognegrænser. Involveringen af idrætsforeningerne i selve arbejdsgruppen var væsentligt for projektets forankring i foreningslivet.

Arbejdsgruppen blev nedsat med henblik på udarbejdelse af en LUP for det samlede lokalområde, Havrebjerg-Hejninge-Stillinge. Planen skulle være med til at sikre lokalområdets fremtid som et aktivt og attraktivt sted, hvor der ikke bare er plads til at bo, men også til at leve. Hejninge-Stillinge udviste stor interesse for en LUP fra starten, bl.a. med henblik på at opnå endnu en blomst i "Blomstrende landsbyer" (et koncept fra Landdistrikternes Fællesråd).

Som grundlag for udarbejdelsen af selve planen og som grundlag for processen / projektarbejdet, har arbejdsgruppen indsamlet og bearbejdet data om nøgletal for området, områdets historie samt plan- & lovforhold.

Der blev desuden indsamlet og bearbejdet input fra borgerne, bl.a. ved et stormøde i Stillinge d. 20. september 2014, hvor ca. 50 borgere kom med input, ideer og ønsker og senere ved et stormøde i Havrebjerg, hvor ca. 25 borgere bidrog med idéer.

Desuden blev udkastet til LUP'en sendt i en lokal høring via hjemmeside og lokalblad.

I forlængelse af de strategiske temaer, som blev udvalgt i processen, blev lokalområdets forskellige aktører inviteret ind i arbejdet med det konkrete tema. Der blev afholdt møder med erhvervslivet og med de lokale institutionsledere med henblik på at involvere.

Borgerne Bestemmer

I forlængelse af den borgerdrevne innovation blev Borgerne Bestemmer knyttet på i processen. Der blev afholdt to møder, hvor der sidste var et afstemningsmøde. I perioden mellem de to møder havde borgerne mulighed for at opsøge faglig sparring i fagcentrene.

Følgende idé fik borgernes stemmer:

- **Stillinge Aktivitetspark**

100.000 kr.

Udbytte/effekt

Helt konkret er der kommet et lokalt erhvervsnetværk i gang, som i dag er voksende og velfungerende i området.

Derudover er det fortsatte arbejde med involvering af institutionerne og foreningerne en del af LUP'ens handlingsplan.

Der er opstået en fælles interesse i at samarbejde i hele området. Arbejdsgruppen har vedtaget at mødes fremadrettet to gange årligt til opfølgning af delområdernes arbejde med handlingsplanen og aftaler om eventuelle fælles indsatser eller koordinering.

Læring

Den lokale forankring i lokalrådene er vigtig, så arbejdet med LUP'en kommer til at hænge sammen med den øvrige udvikling af aktiviteter.

Hashøj Nordvest (Hashøjskolens skoledistrikt)

Citat fra Hashøj Nordvest ved Troels Brandt:

“Lokalt har folk været stolte over det, vi har skabt, og den stolthed den forplanter sig i området, og borgerne er med til at fortælle den gode historie videre”.

I Hashøj Nordvest er der gennemført borgerdrevne innovation og borgerstyrede budgetter.

Involvering

Borgerdrevne innovation

Der blev i april 2014 nedsat en arbejdsgruppe med repræsentanter fra 4H, skolebestyrelsen, daginstitutionsbestyrelsen samt Lokalrådet Hashøj Nordvest. Arbejdsgruppen blev nedsat med henblik på udarbejdelse af en LUP for Hashøj Nordvest, dækkende de fire gamle sogne Gerlev, Sludstrup, Slots Bjergby og Lundforlund. Planen skulle være med til at sikre lokalområdets fremtid som et lærende lokalsamfund.

Lokalrådet Hashøj Nordvest var udgangspunktet for den lokale forankring af projektet.

Involveringen af idrætsforeningen og de lokale institutionsbestyrelser i selve arbejdsgruppen var desuden væsentligt for projektets lokale forankring.

Der blev indsamlet og bearbejdet input fra borgerne, bl.a. ved et stormøde på plejecentret i Slots Bjergby, hvor ca. 50 borgere kom med input, ideer og ønsker og igen senere ved et stormøde, hvor ca. 30 borgere bidrog med bearbejdning af idéerne. Releaseparty for LUP'en blev afholdt i klubhuset hos Hashøj IF.

Desuden blev udkastet til LUP'en sendt i en lokal høring via hjemmeside og lokalblad.

Sideløbende med "Borgerdrevne Innovation" var området og bestræbelserne på samskabelse med Slagelse Kommune genstand for observationsforskning fra SDU. Dette blev finansieret af udviklingsmidler fra Landudvikling Slagelse. Målet var at udarbejde en drejebog for samarbejdsprocesser mellem lokalsamfund og kommuner.

Under processen fik arbejdsgruppen bistand fra SDU og LandLabDK i form af observationer og opmærksomhedspunkter fra forskningsprojektet.

Som grundlag for udarbejdelsen af LUP'en, og som input i processen / projektarbejdet, har arbejdsgruppen modtaget data om nøgletal for området, områdets historie samt plan- & lovforhold fra Slagelse Kommune. Projektgruppen varetog skriveopgaven ifht. den lokale del af LUP'en, og udviklingskonsulenten har bidraget med den kommunale del i samspil med en bred vifte af faglige kolleger.

Borgerne Bestemmer

I forlængelse af den borgerdrevne innovation blev Borgerne Bestemmer knyttet på i processen. Der blev afholdt to møder, hvor der sidste var et afstemningsmøde. I perioden mellem de to møder havde borgerne mulighed for at opsøge faglig sparring i fagcentrene.

Følgende idéer fik borgernes stemmer:

• En kommunikationsplatform	29.000 kr.
• Træ-allé i Slots Bjergby	71.000 kr.

Udbytte/effekt

I forlængelse af de strategiske temaer, som blev udvalgt i processen, blev det forsøgt at invitere lokalområdets forskellige aktører ind i arbejdet med det konkrete tema.

Der blev afholdt møder med de lokale institutionsledere og andre med henblik på at udvikle visionen for "Det lærende lokalsamfunds Hus", der blev formidlet ved lokale generalforsamlinger o.lign. – og der blev skabt kontakt til idrætshøjskolen.

I forbindelse med budgetforliget for 2017 blev der afsat 25 mio.kr. til etablering af en ny bygning til tværgående læring i lokalområdet.

Læring

Det er vigtigt at arbejde med en balance af tålmodighed og vedholdenhed, når man arbejder frivilligt med udvikling af lokalsamfundet - "Der skal følge hænder med".

I processen med at udarbejde en lokal udviklingsplan er det vigtigt, at de kommunale medarbejdere kan lytte, vejlede og rådgive – og afgive kontrollen til borgerne. Der er sket en kompetenceudvikling både blandt borgerne og blandt de kommunale medarbejdere.

Arbejdet med en lokal udviklingsplan skal ikke ses som et isoleret værktøj, der er begrænset til udviklingsprocesser i landdistrikterne, men også kan anvendes i andre sammenhænge, hvor der arbejdes med en udvikling i en samskabende proces.

Dalmose-Flakkebjerg

Citat fra Dalmose-Flakkebjerg ved Jens Brandbyge Jørgensen:

"I forhold til landudvikling er vi blevet tilknyttet konsulenter, som gør at vejen er kortere til at finde ud af, hvem vi skal spørge til råds".

"Vi er blevet bedre til at lave projekter med kommunal opbakning, bedre til at gå i dialog med politikere og embedsmænd. Vi er blevet mere bevidste omkring, hvordan man samler et område og udvikler et område. Det kræver mange hænder at få tingene til at ske".

Dalmose-Flakkebjerg-området er i gang med en proces for borgerdreven innovation. Det er intentionen at integrere borgerstyrede budgetter i løbet af efteråret 2017.

Involvering

Der blev primo 2016 nedsat en arbejdsgruppe med repræsentanter fra seks lokalområder med et lokalråd: Dalmose, Fårdrup, Skørpinge, Flakkebjerg, Gimlinge og Hyllested. Arbejdsgruppen blev nedsat med henblik på udarbejdelse af en LUP, omfattende de to skoledistrikter for Dalmose og Flakkebjerg skoler. Planen skulle være med til at understøtte lokalområdets fremtid som et aktivt og attraktivt sted at bosætte sig for børnefamilier.

Arbejdsgruppens medlemmer var to personer fra hvert af de seks lokalområder – en fra lokalrådets midte og en "menig" borger udpeget fra lokalområdet. Lokalrådene var udgangspunktet for den lokale forankring af projektet, men det var samtidigt vigtigt at række ud over lokalrådene med henblik på at fremme en bred mobilisering af de lokaler kræfter.

Som grundlag for udarbejdelsen af selve LUP'en, og som grundlag for processen / projektarbejdet, har arbejdsgruppen modtaget data og nøgletal for området, områdets historie samt plan- & lovforhold fra Slagelse Kommune.

Arbejdsgruppen er d.d. i fuld gang med arbejdet i en tiltagende fælles forståelse af intentioner og mål for områdets udvikling. Desuden er der igangsat et skrivearbejde med udformning af den konkrete LUP for hele området.

Udbytte/effekt

I forlængelse af de strategiske temaer, som blev udvalgt i processen, blev der nedsat arbejdsgrupper, som har inviteret lokalområdets forskellige aktører ind i arbejdet med det konkrete tema. Der er afholdt møder med erhvervslivet, med de lokale institutionsledere og øvrige aktører på børn- og ungeområdet, med ejendomsmæglere og aktører på natur- og turismeområdet. Således har en bred kreds af borgere og aktører været involveret – og der planlægges med et stort borgermøde primo september.

Dalmosegruppen har lavet en video med henblik på øget bosætning, som fremhæver de positive sider ved området. Der er desuden lavet et idéoplæg til den rekreative udnyttelse af områderne omkring Dalmose.

(se facebookgruppen "BrugLedetrådene" eller se videoen "Dalmose - en by på sporet" på Youtube (kan fremsøges på Youtube)).

Læring

Det er vigtigt at sikre ressourcer til mødefacilitering, så processen holdes på sporet mellem mange frivillige aktører, der arbejder sammen på en ny måde. Lokale ressourcepersoner er væsentlige at tænke med i den forbindelse.

Sørbyområdet

Citat fra Sørbyområdet ved Brian Køhler Jørgensen:

"Det arbejde, vi har gjort har, har bevirket at flere mennesker er blevet engageret på en ny måde. Vi er blevet klogere på, hvad borgerne har af ønsker og behov herude. Både unge og gamle. Kommunen gør mere og vægter dialogen højere, både i byerne og i landdistrikterne".

I Sørbyområdet har der været gennemført en proces om borgerdreven innovation suppleret med Borgerne Bestemmer i tæt samarbejde med Sørbyområdets lokalråd.

Involvering

Indsatsen har omfattet strategisk udvikling i form af en lokal udviklingsplan samt konkrete udviklingstiltag i regi af Borgerne Bestemmer. For lokalrådet har det været vigtigt at styrke det lokale engagement og sikre en bred involvering af borgere, foreninger, institutioner og erhverv i området. Derfor har der været holdt møder med foreninger, institutioner og det lokale erhvervsliv for at få input til udviklingsplanen.

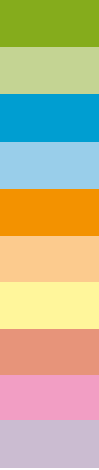
I forhold til borgerne har lokalrådet gennemført en opsøgende indsats til landsbyerne Rosted, Bøstrup, Kirkerup, Fladholte og Vollerup i to omgange. I slutningen af 2015 tog lokalrådet og en kommunal medarbejder på bustur rundt i området for at høre borgernes idéer til den lokale udviklingsplan. I efteråret 2016 tog de igen rundt til landsbyerne i kommunens 'Kom-tættere-på-borgerne-bil' for at gå dialog om udkastet til den lokale udviklingsplan og fortælle om Borgerne Bestemmer. Her opfordrede de blandt andet borgerne til at komme med idéer til Borgerne Bestemmer og sætte dem til afstemning senere på efteråret.

Udbytte/effekt

Der blev holdt afstemningsmøder for Borgerne Bestemmer, hvor hver landsby præsenterede sine idéer.

De 100.000 kr. blev fordelt på følgende måde:

● Rosted
(Anlæg af petanquebane)	8.000 kr.
● Bøstrup
(Forskønnelse af rekreativt område)	8.000 kr.
● Vollerup
(Telt til fællesskabsarrangementer)	8.000 kr.
● Sørbymagle
(Hjemmeside og App)
50.000 + 5.000 kr.	55.000 kr.
● Kirkerup/Fladholte
(Kildemarked v. Kirkerup Kirke,
plantning af valnøddetræer,
oprettelse af idékatalog,
julesammenkomst for beboere i Kirkerup/Esholte og Fladholte området)	21.000 kr.

Den lokale udviklingsplan for Sørbyområdet forventes behandlet i Landdistrikts-, Teknik- og Ejendomsudvalget til september 2017.

Arbejdet med den lokale udviklingsplan og Borgerne Bestemmer har været med til at skabe lokalt engagement i Sørbyområdet.

I Kirkerup/Fladholte har Borgerne Bestemmer været med til at styre fællesskabet i en særlig grad og af født nye projekter som landsbyvandring og fællesspisninger.

Læring

Det er vigtigt at møde borgerne med en åben dagsorden og lade dem formulere formålet med borgerdrevne innovation og Borgerne Bestemmer, hvilket for Sørbyområdets Lokalråd i høj grad har været et spørgsmål om at skabe lokal engagement.

Det er vigtigt at afsætte ressourcer til facilitering for at sikre et kontinuerligt overblik under processen, og at man kommer sikkert i mål

Boeslundeområdet

Citat fra Boeslundeområdet ved Leo Thonesen:

"Vi har fået en større indsigt i, hvordan de her kommunale systemer virker, både i forhold til hvis vi har spørgsmål, eller hvis vi har noget, vi vil have gjort ved. Vi har større indsigt i, hvordan det fungerer, fx da vi arbejdede med trafiksikring på byvejene i forbindelse med BB".

Allerede for ca. 5 år siden gik flere af de lokale foreninger og bestyrelser sammen for at sætte fokus på udviklingen i Boeslunde og omegn. Der blev etableret en gruppe, som ville gå i gang med at få lavet en plan for udviklingen.

Som en del af opstarten på LUP-arbejdet valgte man at gennemføre borgerne bestemmer for at engagere flere i området samt få en fornemmelse af, hvad borgerne drømmer om eller synes mangler i området. Midlerne blev fordelt på baggrund af beslutning om kriterier i Landdistrikts-, Teknik- og Ejendomsudvalget, så der var 70.000 kr. til Boeslunde og 30.000 kr. til Gryderup.

Involvering

Samarbejdet omfatter lokalrådet, skolebestyrelsen, idrætsforeningen, menighedsrådet, borgerforeningen m.fl. og der blev afholdt møder, hvor konkrete udfordringer blev kortlagt. I vinteren 2017 valgt man at gennemføre Borgerne Bestemmer for at sætte yderligere skub i engagementet, og i forbindelse med møderne kom der flere folk med i udviklingsarbejdet, og der kom flere input til udviklingsplanen.

Boeslunde lokalråd og Gryderup Borgerforening besluttede først at afholde et borgermøde, hvor Borgerne Bestemmer blev præsenteret for borgerne. På mødet deltog der ca. 70 borgere fra området. Efterfølgende blev der afholdt et afstemningsmøde, hvor der ligeledes deltog ca. 70 borgere.

Gruppen har i foråret 2017 lavet en SWOT-analyse for området og dermed identificeret styrker, svagheder, mulighed og trusler for området. Der er planlagt et borgermøde i efteråret 2017, hvor bl.a. SWOT-analysen skal fremlægges og yderligere input kan tilføjes til analysen. Borgermødet skal endvidere bruges til at identificere temaer/emner, som skal tages med i den lokale udviklingsplan.

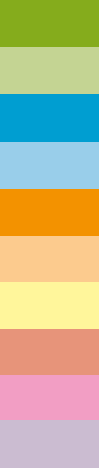
Udbytte/effekt

At arbejdet med den lokale udviklingsplan har været med til at skabe yderligere lokalt engagement i Boeslundeområdet.

Ved gennemførelse af borgerne bestemmer er givet midler til følgende projekter:

• Gryderup
(Ombygning af gammelt frysehus til samlingssted)	30.000 kr.
• Boeslunde
(Skaterbane)	55.000 kr.
• Boeslunde
(Bålhytte)	15.000 kr.

Der er endnu ikke en dato for den endelige lokale udviklingsplan, men den forventes at blive færdig i 2018.

Læring

Det er vigtigt med fokus både på situationen her og nu, men også have de lidt mere langsigtede briller på. Alle møder i arbejdsgruppen starter med, hvad der er sket siden sidst i forhold til konkrete tiltag og initiativer, herefter arbejdes der med udviklingsplanen.

Borgerne Bestemmer i Boeslunde/Gryderup har vist, at der er en stor interesse i lokalområdet, og det har været med til at øge engagementet i området. I Gryderup står borgerne selv for istandsættelse af det gamle frysehus, og pengene fra borgerne bestemmer bruges til materialer. I Boeslunde er der ligeledes en del arbejdskraft, som borgerne selv står for ved gennemførelse af hhv. skaterbanen og bålhytten.

Skælskør Boligselskab og BoligKorsør

Skælskør Boligselskab og BoligKorsør gennemførte i tæt samarbejde med beboerbestyrelserne i de to boligselskaber Borgerne Bestemmer. Begge boligselskaber så indsatsen som en mulighed for at få engageret flere i deres boligselskab. Boligselskaberne fik hver stillet 100.000 kr. til rådighed.

Involvering

I begge boligselskaber blev der først afholdt et beboermøde, hvor Borgerne bestemmer blev præsenteret for borgerne. I Skælskør Boligselskab deltog der ca. 25 beboere, mens der i BoligKorsør deltog 10 beboere.

Efterfølgende blev der afholdt afstemningsmøder, hvor der i Skælskør deltog 9 beboere, mens der i BoligKorsør deltog 34 beboere.

Udbytte/effekt

I Skælskør Boligselskab er der givet midler til følgende projekter:

• Afd. 28 (Borde og bænke ved petanquebane)	2.500 kr.
• Degnehuset (Komfur og opvaskemaskine i beboerhus)	45.000 kr.
• Afd. 5, 6 og 7 (Forskønnelse af udeområderne)	52.500 kr.

Læring

De enkelte afdelingsbestyrelser har en del indflydelse, og derfor er det ikke kulturen, at de enkelte beboere kommer med forslag til tiltag, som kan forbedre forholdene for beboerne - det vil oftest gå gennem de enkelte afdelingsbestyrelser.

Tårnborgområdet

Citat fra Tårnborgområdet ved Karen Holst Carlsen:

"Vi føler, at vi har lært mange ting. Vi har fundet ud af, at det kræver benhårdt arbejde, selvom kommunen laver en masse, for at samle trådende og få realiseret vores projekter".

I Tårnborg har et forholdsvist nyt lokalråd fået skabt nogle konkrete initiativer i løbet af de sidste to år, og det har været med til at øge fællesskabet i området. Lokalrådet har selv trukket det meste af læsset, hvilket også er kendetegnede for flere af de andre foreninger i området. Der er en oplevelse af, at det er Tordenskjolds soldater, som laver opgaverne.

Involvering

I efteråret 2016 begyndte flere af ildsjælene at mødes på tværs af foreninger, råd og bestyrelser i håbet om at kunne hjælpe hinanden og udnytte hinandens ressourcer og måske endda få flere frivillige til at engagere sig i deres lokalsamfund. Der blev lavet kortlægning af områdets ressourcer, hvilke problemer der var i området, og hvad der var det værste, som kunne ske for området.

Der blev bygget bro mellem ildsjæle, foreninger, institutioner, brugsen, forsamlingshuset og kirken m.fl. Faktisk lykkedes det også at skabe forbindelse til de unge i området; elevrådet på Tårnborg skole var engageret, og i foråret 2017 kom der også et par unge, som bor i området, men som går i skole uden for Tårnborg, med i arbejdsgruppen.

Læring

Det er umiddelbart forholdsvist nemt at skabe forbindelse mellem de eksisterende foreninger, institutioner m.m., men det er straks noget sværere at få flere frivillige med. Det kræver et større og mere vedholdende relationsarbejde, inden folk springer til. Det kræver tid og et vist mod til at skabe en personlig relation, hvor man finder ud af, hvad borgerne i Tårnborg brænder for eller synes er ubærligt at miste.

Agersø

Citat fra Agersø ved Ditte Holst:

"Vi har i hvert fald lært, at det kræver meget arbejde at starte noget nyt op! Det kommer ikke af ingenting, og der bruges helt vildt mange fritidstimer til det – også nogengange mere, end man selv og familien finder rimeligt. Men det lønner sig, når vi har nået delmål med gode resultater – og lever højt på dem i et stykke tid".

Da Agersø Skole lukkede i 2014 udtrykte øboerne ønske om at overtage skolebygningerne og drive et naturcenter for at give børn og unge mulighed for at opleve Agersø.

Involvering

Kommunen nedsatte en arbejdsgruppe bestående af ø-repræsentanter og fire kommunale medarbejdere, der på baggrund af syv møder udarbejdede en businesscase for Agersø Naturcenter.

Efterfølgende bevilligede Landdistrikts- Teknik- og Ejendomsudvalget 460.000 kr. til formålet. 300.000 kr. var et opstartstilskud, mens de 160.000 kr. gik til opgradering af bygningerne, så de levede op til gældende sikkerhedskrav for overnatning. Gennem fundraising har naturcentret skabt midler til indkøb af yderligere faciliteter og udstyr som shelters, madpakkehus, biudstyr m.m.

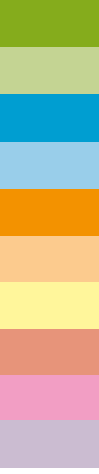
Udbytte/effekt

Agersø Naturcenter åbnede i 2015 og drives af en selvejende institution, som tilbyder overnatningsmuligheder og natur- og kulturoplevelser af høj faglig kvalitet på Agersø. Siden åbningen har naturcentret haft 52 overnatninger og 13 dagsbesøg, og der er booket en snes overnatninger i den kommende tid.

Naturcentret har haft en betydning for fællesskabet på Agersø, og borgerne bruger også naturcentrets faciliteter til mødeaktivitet.

Læring

Udarbejdelsen af en businesscase foregik i en samskabende proces, hvor arbejdsgruppen på baggrund af sine forskellige fagligheder fik skabt grundlag for en bred forståelse af de forskellige problemstillinger og perspektiver, der har været i forbindelse med etableringen af naturcentret.

Sommer 2017

Slagelse Kommune
Center for HR
Rådhuspladsen 11
4200 Slagelse

www.slagelse.dk

